

at opfatte en Tale paa samme Maade, alle som een fuldstændig paa selv samme Maade have opfattet, hvad jeg har sagt. Jeg har altsaa ogsaa været tydelig for de Herrer, som referere til Bladene. Jeg tror derfor, at nogen Skyld med Hensyn til denne Utydelighed maa ligge hos den ærede Minister, men jeg tør ikke tro, at jeg ved et nyt Forsøg vilde være i Stand til at sjerne den, og jeg vil derfor ikke forsøge derpaa. Den ærede Minister sagde dernæst, at mit Spørgsmaal var altfor bestemt, han brugte det Udtryk, at det i en vis Retning var peremptorisk. Jeg tør ikke paatage mig at forklare dette Udtryk nøjagtig, jeg er ikke Latiner, jeg veed ikke engang, om det virkelig er Latin eller et Udtryk af et andet Sprog, som er brugt, men jeg antager, den ærede Minister maa have ment, at mit Spørgsmaal var for skarpt fremsat, at jeg forlangte et altfor bestemt Svar. Ved Siden af denne Anke mod mine Spørgsmaal sagde han ogsaa, at han ikke kunde svare paa dem, fordi de vare uklare. Nu kan jeg ikke negte, at dette overraskede mig, fordi jeg mener, at, idet man vil spørge, gjør man urigtigt i at bede om et bestemt Svar, naar man forud i alle mulige Enkeltheder til det Yderste præciserer, hvad man forlanger Svar paa; men naar man stiller hen de almindelige Principer, naar man spørger, om den ærede Minister kan gaa ind paa et Grundlag, der er bygget paa disse Principer, hvorefter vi da kunde forhandle om Enkelthederne deri, saa synes jeg, at det er en Fordel ved Spørgsmaalet, og dette maatte efter min Mening gjøre, at den ærede Minister lettere maatte have kunnet svare derpaa; thi han kunde tage alle sine Forbehold med Hensyn til Enkelthederne, naar han kunde svare, at han kunde tiltræde et Lovforslag, der var bygget paa de nævnte Grundprinciper. Jeg har altsaa heller ikke kunnet forstaa denne Indvending. — Den ærede Minister talte meget om, hvad han muligvis kunde indlade sig paa af det, jeg havde omtalt. Dersom dette maatte forstaaes saaledes, som om han vilde kunne gaa ind paa saadanne Grundprinciper for en Lov som den, han omtalte, at han kunde forhandle om, ja, saa maatte han jo ligefrem og simpelthen paa mit Spørgsmaal have kunnet svare Ja; men da han ikke har kunnet dette, saa gaar jeg ud fra, at han, skjøndt han har antaget, at vi meget godt kunde tale og forhandle om dem, dog har ment ikke at kunne tiltræde dem. Jeg opfatter derfor det Svar, jeg fik, ingenslunde som et bestemt Svar, hvad jeg ogsaa forud havde tænkt mig, idet jeg sagde, at naar den ærede Minister svarede undvigende, betingelsesvis, eller vel endog tav, saa vilde jeg betragte det som et Nei, og da det var et meget undvigende Svar, jeg fik, saa er det selvfølgelig, at jeg ikke kan opfatte det paa anden Maade end som et Nei. Jeg skal ikke komme videre ind paa de Grundprinciper, der ere debaterede her saa meget i disse Dage, da jeg egentlig

ikke tror, at Forhandlingen længere staar paa dette Standpunkt; jeg antager, at Forhandlingen er kommen videre, at den nu er kommen til at dreie sig om noget ganske Andet. Det Spørgsmaal, jeg betragter som Hovedspørgsmaalet for Debaten, saaledes som den nu er, er, om man skal lade Lovforslaget gaa til anden Behandling. Efter den Erfaring, jeg har med Hensyn til den ærede Ministers Stilling i det sidste Par Aar, har jeg ment, at ligesaa lidt som jeg tror, at han vil kunne gaa ind paa den Præstelønningslov, som jeg kan stemme for, og ligesaa lidt som han vil kunne gaa ind paa den Raldelsesmaade af Præster, som jeg kan stemme for, ligesaa lidt tror jeg, at vi med hans Bistand kunne faae en Skolelov, som jeg kan stemme for. Det er min bestemte Overbevisning, at jeg ikke vil kunne stemme for en Skolelov, som den ærede Minister er villig til at tage; men naar dette er Tilfældet, man jeg jo sige mig selv: Hvad skulde da bevæge os til desuagtet at lade denne Sag gaa til 2den Behandling? Ja, jeg vil ligefrem udtale, at dersom der i det Hele taget kunde siges at være Udigt til, at man i denne Samling ved Siden af Alt, hvad der ellers ligger for, vilde kunne føre en Skolelov igjennem Folkethinget, der hvilede paa et saadant Grundlag, som jeg vilde kunne give min Stemme, saa vilde jeg anse det for rigtigt at forsøge det; men heller ikke dette kan jeg have nogen Tro til. Den ærede Regering har forelagt os saa mange og store Sager, at jeg ikke anser det for muligt ved Siden deraf at bringe et Lovforslag af denne Betydning frem, naar det helt skal ombannes og omformes i et Udvalg, saaledes at det i denne Samling vil kunne komme igjennem Folkethinget. Sagen forholder sig anderledes, naar Spørgsmaalet er om et Lovforslag, som man kan tage med Forandringer, selv om disse Forandringer ere større og væsentlige, thi vi have jo Erfaringen for, at dette meget ofte kan lade sig gjøre, om ogsaa Thinget er meget stærkt optaget af Arbejder; men herom er der jo ikke Tale. Her er Spørgsmaal om at slæbe et saadant Lovforslag, at det, som her ligger for, fuldstændig forkastes, fuldstændig kasseres, og jeg kan ikke tænke mig, at et saadant Forslag vilde kunne komme frem i nogen saadan Form, at jo ikke Thingets ærede Formand maatte erklære det for at være et nyt Forslag, der skulde behandles forfra og ikke kunde betragtes som en Forfættelse af Regeringens Lovforslag. Naar dette nu er Tilfældet, saa er dette en Betragtning, som for mig ogsaa her har meget at sige, og som har gjort, at jeg har været bestemt paa at ville stemme imod Overgangen til 2den Behandling. Jeg har udtrykkelig ved at bede den ærede Minister om et bestemt Svar paa mit Spørgsmaal forsøgt, om jeg kunde faae den Overbevisning, at vi med hans Tilslutning vilde kunne faae et andet Lovforslag bragt i Stand, som jeg kunde tiltræde; men som sagt, dette Forsøg er strandet, og efter at dette er sket, har jeg ikke den